

De leerlingen gaan op onderzoek in een afgebakend vierkant. Welke kriebeldiertjes diersoorten leven er in onze (moes-)tuin? Ze leren determinatiefiches gebruiken en enkele soorten op naam brengen.

Eindtermen:

De leerlingen

- kunnen gericht waarnemen met alle zintuigen en kunnen waarnemingen op een systematische wijze noteren.
- kennen in hun omgeving twee verschillende biotopen en kunnen enkele hierin veel voorkomende organismen herkennen en benoemen.
- kunnen eenvoudige bronnen hanteren om meer te weten te komen over de natuur (evt. met volw)
- kunnen in een beperkte verzameling van organismen en gangbare materialen gelijkenissen en verschillen ontdekken en op basis van minstens één criterium een eigen ordening aanbrengen en verantwoorden.

Doelstellingen:

- De leerlingen exploreren om meer te weten te komen over de natuur.
- De leerlingen kunnen een eenvoudige determinatietabel gebruiken.
- De leerlingen kunnen dieren met elkaar vergelijken op basis van minstens 1 criterium.

Materiaal:

- loupepotjes
- determinatiefiches
- turflijst

Verloop:

Verdeel de leerlingen in groepjes van 3 of 4. Baken in de (moes-)tuin willekeurig een vierkant af met zijden van 2 op 2 meter. Elk groepje maakt z'n eigen biotoopstudie. Indien mogelijk kies je er 2 verschillende biotopen uit (zoals een droog stukje grond in de zon en een natter stukje aan de rand van een bos)

Geef aan de kinderen determinatiefiches en turflijst. Elk kind kan een lijst nemen, of ze kunnen het vierkant samen stukje voor stukje overlopen. Voor elk dier (of elke plant) die ze zien (of waar ze sporen, uitwerpselen, holen,... van vinden), zetten ze een streepje naast de juiste familie/soort/...

In de natuur komen enorm veel verschillende organismen voor. Planten, insecten, zwammen, spinnen en soms ook vogels en zoogdieren... Hoe langer je kijkt, hoe meer je ziet! Tijdens dit onderzoek leggen we de focus op de kleinere kriebeldiertjes. Zoogdieren en vogels hebben de neiging er nogal snel van onder te muizen.

Je kan dit ook doen met planten, maar dan heb je andere determinatiefiches en turflijsten nodig. Denk er ook aan dat er verschillende bodemtypes zijn, waardoor de fauna en flora varieert.

Diertjes of planten die ze regelmatig tegenkomen of er fascinerend uitzien kunnen ze tot op de soort determineren. Dit kan op verschillende manieren. Je kan de diertjes vangen met een loupepotje of er een foto van trekken. Bij het vangen laat je het diertje bij voorkeur op een blaadje kruipen, zodat je het niet hoeft aan te raken. Insecten met 5 poten zijn overigens moeilijker te determineren. Vervolgens zoek je de soortnaam op met de determinatiefiche of op internet. De diertjes worden achteraf voorzichtig terug vrijgelaten op dezelfde plaats (of op een plaats dichtbij waar geen kinderen lopen).

Zet je ogen open, woel in de bladeren, schut eens aan de struiken, en je zal versteld staan welke diertjes je allemaal vindt!

Les op:

Pluk liever geen planten. De meeste planten kan je op naam brengen, zonder dat je de plant moet aftrekken of beschadigen.

Determinatiefiches kan je bekomen via www.jnm.be of via de plaatselijke JNM of Natuurpuntafdeling of uitlenen in de provinciale materialendepots.

Turflijsten van de meest voorkomende dieren en planten vind je op <http://www.deboomin.eu/docs/graad3/>

Nabespreking:

Na deze activiteit kan je een klasgesprek houden met de leerlingen.

- Wisten jullie dat er zoveel verschillende soorten planten en dieren leven op zo'n kleine plaats?
- Hoeveel soorten zouden er leven in de hele tuin? Of in een bos? Of op de hele wereld?
- Denken jullie dat deze soortenrijkdom belangrijk is?
- En wat is onze plaats hierin?
- Wat hebben deze diertjes nodig om te overleven?
- Wat gebeurt er wanneer 1 diersoort uitsterft?

Er zijn planteneters en diereneters. Sommige diertjes eten dus andere diertjes om te overleven. We noemen dit de wet van eten en gegeten worden (voedselketen of voedselpiramide).

Eigenlijk zou je het dierenrijk kunnen vergelijken met een spinnenweb. Als je er één schakeltje uithaalt, blijft het web bestaan, maar haal je er teveel schakeltjes uit, dan is het web uit onevenwicht en gaat het kapot.

We moeten er als mens voor proberen zorgen dat er zoveel mogelijk soorten bewaard blijven. Dit kunnen we doen door zorg te dragen voor onze eigen leefomgeving, plekjes te creëren waar zo'n diertjes graag komen (denk maar aan een insectenhotel) of stukjes groen wat te laten verwilderen.

Biotopen zijn levensgemeenschappen waarin je planten en dieren vindt die samenleven. Ze leven samen met elkaar, maar ook van elkaar. Planten en dieren staan in verband met elkaar. Ze hebben elkaar op de een of andere manier nodig. Vele bomen, struiken en kruiden overleven niet zonder bepaalde dieren. Zij verspreiden hun zaden, zorgen voor het ontkiemen van zaden. Ook kunnen veel zoogdieren, insecten en vogels niet zonder planten. Zij dienen als voedsel, schuilplaats, nestplaats. Ze wonen samen, ze vormen een ecosysteem (de relatie tussen dieren en planten en hun omgeving).

